

Toespraak Shirah Junge tijdens de Nationale Holocaust Herdenking, 28 januari 2024

Het leven van mijn overgrootvader Jacob de WOLF

Mijn overgrootvader Jacob de Wolf, die wij opa Jaap noemde, is op 8 oktober 1919 geboren in Rotterdam. Zijn ouders waren Eduard de Wolf en Elizabeth de Winter. Het gezin bestond uit 10 kinderen.

Ze woonden in één van de armste buurten van Rotterdam. Zijn vader was parlevinker in de haven. Opa Jaap werkte bij bakkerij van-Stedum.

Het leven werd steeds moeilijker voor de joden. Steeds meer dingen werden verboden. Zijn vader kreeg door zijn werk in de haven de mogelijkheid om met zijn hele gezin naar Engeland te vluchten. Dat heeft hij niet gedaan, omdat hij dacht dat het allemaal wel mee zou vallen. Hij was niet de enige, velen zagen de ernst van de situatie niet in.

In mei 1943 kreeg Jacob het bericht dat er bij hun huis een overvalwagen van de SS stond en dat zijn hele familie werd ingeladen.

In plaats van te vluchten is hij naar huis gegaan en ook ingestapt.

Via kamp Westerbork zijn ze in Auschwitz-Birkenau terecht gekomen, waar iedereen, behalve opa Jaap, meteen is vergast.

Opa Jaap heeft het kamp overleefd. Hij heeft nooit veel over die vreselijke tijd verteld, alleen hoe hij de Duitsers heeft bedonderd, door sigaretten te stelen van de kampbewaarders en die te ruilen tegen eten.

Zo bleef hij sterk en “mocht” hij werken in de fabrieken van de IG-Farben.

Auschwitz werd op 27 januari 1945 door de Russen bevrijd, maar 10 dagen daarvoor verliet opa Jaap het kamp met één van de dodenmarsen. Onderweg liet hij zich samen met zijn vriend, Eli Content, in een greppel vallen.

De Duitsers dachten dat ze dood waren en lieten hen liggen.

Toen de hele groep voorbij was, vluchtten ze de bossen in en kwamen terecht bij een boerderij, waar ze warm eten en kleding kregen. Opa Jaap kreeg een longontsteking en werd met spoed opgenomen in een ziekenhuis in Warschau. Om de kosten te betalen leende zijn vriend een accordeon en ging op straat spelen, om zo geld op te halen.

Opa Jaap knapte op en via Zwitserland kwam hij na de oorlog aan in Eindhoven. Hij meldde zich bij het Rode Kruis, waar hij een pakketje kleding kreeg. Hiervoor heeft hij later, alsnog, voor moest betalen.

Zijn oom uit Enschede had als enige van de familie, de oorlog had overleefd. Daar werd hij met open armen ontvangen en als een zoon opgenomen. Opa Jaap was een optimistische man en had als stelregel: “Wat Hitler geprobeerd heeft, zal ik proberen te voorkomen”.

In 1947 trouwde hij met mijn overgrootmoeder Truus. In 1948 werd mijn opa Eduard geboren en daarna volgden er nog 2 kinderen.

Zij stichtten een orthodox gezin en speelden een belangrijke rol in het Joodse leven in Enschede en later in Almelo. In 1990 verhuisden ze naar Amsterdam.

Er werd thuis weinig gesproken over narigheid die hij heeft meegemaakt. Toen mijn moeder een keer vroeg wat er op zijn arm stond, vertelde hij “oh dat is mijn telefoonnummer, zo vergeet ik deze niet”.

Zijn motto in het leven was “feder feestje moet gevierd worden”.

Gelukkig heeft hij samen met zijn familie veel mooie simches mogen vieren

Ik heb mijn overgrootvader helaas niet gekend, maar wat ik van hem weet moet hij een hele sterke man geweest zijn! Ik ben er trots op zijn achterkleindochter te zijn!

Shira Junge